

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC ĐÀO TẠO VẬN ĐỘNG VIÊN ĐÁ CẦU TẠI TỈNH ĐỒNG THÁP

• Phạm Việt Thanh^(*)

Tóm tắt

Kết quả nghiên cứu đã đánh giá được thực trạng phong trào đá cầu, đội ngũ huấn luyện viên đá cầu, công tác tuyển chọn và đào tạo vận động viên đá cầu tại tỉnh Đồng Tháp, từ đó làm cơ sở cho việc xây dựng và điều chỉnh kế hoạch đào tạo vận động viên đá cầu phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương. Đồng thời, đề xuất được một số giải pháp nâng cao công tác đào tạo vận động viên đá cầu tại tỉnh Đồng Tháp.

Từ khóa: Thực trạng, giải pháp, đào tạo, vận động viên đá cầu.

1. Đặt vấn đề

Đá cầu là môn thể thao dân tộc nằm trong hệ thống các môn thi đấu quốc gia, môn được đưa vào chương trình giảng dạy chính khóa rèn luyện giáo dục thể chất cho học sinh, sinh viên. Được sự quan tâm và định hướng phát triển của các cấp, các ngành mà đặc biệt là Tổng cục Thể dục thể thao (TDTT) nên phong trào tập luyện và thi đấu môn đá cầu hiện nay đã phát triển rộng rãi không chỉ trong nước mà lan rộng ra cả khu vực và thế giới.

Đồng Tháp là tỉnh có phong trào tập luyện và thi đấu TDTT phát triển mạnh, đặc biệt môn đá cầu được yêu chuộng trong giới học sinh, sinh viên. Hàng năm Đồng Tháp đóng góp nhiều vận động viên (VĐV) cho đội tuyển đá cầu Việt Nam vô địch các giải thể giới, xứng đáng là cái nôi của môn đá cầu trong cả nước. Từ năm 2000 trở lại đây, Đồng Tháp liên tục vô địch đồng đội toàn quốc vào các năm 2010, 2011, 2012, 2013 và đạt hạng nhất giải trẻ toàn quốc vào tháng 7/2014. Tại Đại hội TDTT toàn quốc lần thứ VII tổ chức tại Nam Định vào tháng 12 năm 2014, đá cầu Đồng Tháp đã thống trị trong 10 nội dung thi đấu khi đạt 7 huy chương vàng, 2 huy chương bạc và 1 huy chương đồng, xếp hạng nhất toàn đoàn. Ở giải vô địch thể giới được tổ chức tại Ý năm 2015, Đồng Tháp đã góp công lớn giúp đội tuyển Việt Nam xếp nhất toàn đoàn. Nhìn chung, đá cầu Đồng Tháp luôn thống trị trong các giải cấp độ trẻ và đội tuyển trong những năm vừa qua.

Tuy nhiên, đá cầu là môn thể thao mới phát triển những năm gần đây, công tác đào tạo VĐV đá cầu còn nhiều khó khăn bất cập, đòi hỏi ngành TDTT phải quan tâm định hướng phát triển bền

vững cho môn đá cầu. Vì vậy, bài viết nhằm cung cấp thông tin về thực trạng phong trào đá cầu, đội ngũ huấn luyện viên (HLV), cơ sở vật chất, công tác tuyển chọn... từ đó, đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác đạo tạo VĐV đá cầu tại tỉnh Đồng Tháp, góp phần vào sự phát triển bền vững môn đá cầu của Việt Nam.

2. Kết quả nghiên cứu và bàn luận

2.1. Thực trạng công tác đào tạo VĐV đá cầu tại tỉnh Đồng Tháp

2.1.1. Phong trào đá cầu tại tỉnh Đồng Tháp

Sau 3 năm triển khai và thực hiện Nghị quyết số 08 của Bộ Chính trị khóa XI về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, tạo bước phát triển mạnh mẽ về TDTT đến năm 2020, công tác TDTT của tỉnh Đồng Tháp có nhiều tiến bộ và khởi sắc rõ nét. Nhân dân trong tỉnh đã nhận thức rõ hơn về ý nghĩa, tầm quan trọng của TDTT đối với sức khỏe và chất lượng cuộc sống. Đồng Tháp là địa phương còn nghèo, nhưng có phong trào TDTT phát triển mạnh. Trong nhiều năm qua Đồng Tháp luôn nằm trong top 10 tại Đại hội TDTT toàn quốc và luôn đứng nhất nhì trong các tỉnh khu vực Đồng bằng sông Cửu Long.

Đồng Tháp đang tập trung phát triển các môn thể thao có thế mạnh như: đá cầu, judo, karatedo, xe đạp, bóng đá... Trong đó, đá cầu là một trong những môn thể thao tiêu biểu của Đồng Tháp đã có nhiều đóng góp đáng ghi nhận trên đấu trường trong nước và quốc tế. Nhiều năm qua, đá cầu đã trở thành bộ môn thể thao thể mạnh của tỉnh và luôn nằm trong nhóm mạnh nhất nhì quốc gia, thể hiện qua thành tích áp đảo tại các giải trong nước và thế giới, mà gần đây nhất là vào tháng 9 năm 2015 tại Rome (Ý), Đồng Tháp đã đóng góp nhiều VĐV giúp Việt Nam xếp nhất toàn đoàn.

^(*) Trường Đại học Đồng Tháp.

Cùng với sự phát triển rộng khắp của phong trào TDTT trên địa bàn tỉnh, phong trào tập luyện và thi đấu môn đá cầu cũng đang ngày càng phát triển. Số lượng người tham gia tập luyện ngày càng nhiều, không kể giới tính, độ tuổi. Đặc biệt phong trào đá cầu trong trường học đã có bước phát triển đáng nghi nhận. Ở trường học các cấp từ tiểu học, trung học cơ sở đến trung học phổ thông trong tỉnh mỗi năm đều tổ chức thi đấu môn đá cầu cho học sinh tham gia. Vì thế đã tạo sức hút, hứng thú cho học sinh tập luyện ngày càng nhiều.

Ngoài ra, hàng năm bên cạnh các giải đá cầu được tổ chức ở một số huyện thị, thì Sở TDTT và Văn hoá du lịch tổ chức giải đá cầu các câu lạc bộ tỉnh Đồng Tháp, đã thu hút rất đông đảo các VĐV của các đơn vị tham gia. Qua đó, tạo hiệu ứng phát triển mạnh phong trào tập luyện và thi đấu môn đá cầu trên địa bàn tỉnh.

Với lợi thế môn đá cầu được đưa vào chương trình học thể dục chính khóa cho học sinh, sự yêu thích tham gia tập luyện đông đảo của nhân dân, kết hợp với nhiều giải đấu các cấp được tổ chức đã tạo ra một phong trào tập luyện và thi đấu môn đá cầu tương đối mạnh tại tỉnh Đồng Tháp. Từ đó, cung cấp nhiều VĐV năng khiếu cho tỉnh Đồng Tháp nói riêng và cho đội tuyển quốc gia Việt Nam nói chung.

2.1.2. *Đội ngũ HLV môn đá cầu*

Về công tác tổ chức đội ngũ cán bộ TDTT, đặc biệt là lực lượng HLV trực tiếp đào tạo VĐV đóng vai trò vô cùng quan trọng. Chất lượng của VĐV được đào tạo phụ thuộc rất nhiều vào trình độ của lực lượng HLV.

Hiện tại, bộ môn Đá cầu, trực thuộc Trường Năng khiếu TDTT tỉnh Đồng Tháp có lực lượng HLV tương đối đầy đủ phân bố đều ở các tuyến đào tạo, có nhiều kinh nghiệm do phần lớn xuất thân đều là VĐV đẳng cấp quốc gia, trải qua nhiều năm thi đấu cho đội tuyển quốc gia. Cụ thể, có 6 HLV đang đảm trách công tác huấn luyện ở 3 tuyến: năng khiếu, trẻ và đội tuyển. Tuy nhiên, chưa có ai có trình độ sau đại học, chỉ có 2/3 số HLV là có trình độ đại học, 1/3 còn lại chưa qua đào tạo mà chỉ có

kinh nghiệm do từng là VĐV. Chi tiết về đội ngũ HLV môn đá cầu được trình bày tại bảng 1.

Bảng 1. *Đội ngũ HLV môn đá cầu của tỉnh Đồng Tháp*

STT	Họ và tên	Năm sinh	Giới tính	Trình độ chuyên môn	Thâm niên công tác
1	Nguyễn Tuyết Cương	1981	Nam	Đại học	4 năm
2	Nguyễn Văn Đước	1977	Nam	Chưa đào tạo	15 năm
3	Huỳnh Công Trân	1945	Nam	Chưa đào tạo	16 năm
4	Đỗ Thị Xuân Diệu	1985	Nữ	Đại học	5 năm
5	Lê Thị Bé Sáu	1988	Nữ	Đại học	2 năm
6	Lê Thanh Điền	1989	Nam	Đại học	2 năm

2.1.3. *Cơ sở vật chất phục vụ đào tạo VĐV đá cầu*

Thời gian qua công tác đầu tư cơ sở vật chất, kỹ thuật cho TDTT tỉnh Đồng Tháp được quan tâm đầu tư từ tỉnh đến cơ sở: Khu liên hợp TDTT với nhiều công trình đồng bộ nên rất thuận lợi trong tổ chức thi đấu và đào tạo tài năng thể thao. Việc đăng cai tổ chức nhiều giải thể thao cấp khu vực và toàn quốc, các giải thể thao của ngành - đoàn thể đã phục vụ tốt nhu cầu tinh thần của nhân dân trong tỉnh, đồng thời góp phần nâng cao chất lượng đào tạo lực lượng VĐV.

Riêng cơ sở vật chất phục vụ công tác đào tạo VĐV đá cầu nằm trong Khu liên hợp TDTT Tỉnh, Nhà thi đấu đa năng được đầu tư xây dựng năm 2000 với sức chứa 3.000 chỗ ngồi, gồm 9 sân mặt sàn gỗ rất phù hợp dành cho tập luyện và thi đấu đá cầu, vì thế cơ bản đảm bảo cho tập luyện và thi đấu môn đá cầu. Tuy nhiên, do Nhà thi đấu đa năng được Trung tâm TDTT quản lý, rất nhiều lần trong năm Nhà thi đấu đa năng được cho thuê để tổ chức nhiều giải thể thao và tổ chức hội chợ nên VĐV phải nghỉ tập. Chính vì vậy, đã gây nhiều khó khăn cho công tác huấn luyện.

Đối với trang phục, dụng cụ tập luyện và chế độ tiền lương:

- Giày tập luyện được cấp 2 đôi/năm.
- Cầu được cấp theo tháng, cơ bản đảm bảo cho công tác đào tạo VĐV đá cầu.
- Quần áo được cấp 1 bộ tập và 2 bộ thi đấu trên một năm.
- Tiền lương (bao gồm tiền ăn và tiền công): Đối với tuyến năng khiếu là 2,8 triệu đồng/VĐV/tháng; tuyến trẻ là 4 triệu đồng/VĐV/tháng; tuyến đội tuyển là 5,7 triệu đồng/VĐV/tháng.

2.1.4. Công tác tuyển chọn và đào tạo VĐV đá cầu

Với hệ thống đào tạo VĐV bài bản ở nhiều tuyến từ năng khiếu đến tuyển trẻ và đội tuyển đã giúp Đồng Tháp trở thành địa chỉ quen thuộc trong việc cung cấp những VĐV đẳng cấp cao cho đá cầu Việt Nam. Để có được những VĐV chất lượng công tác tuyển chọn, đào tạo VĐV luôn được các nhà chuyên môn đặc biệt quan tâm. Trong đó, công tác tuyển chọn lứa năng khiếu là công việc được chú trọng đầu tiên.

HLV bộ môn đá cầu Đồng Tháp từng là VĐV đẳng cấp cao nên có nhiều kinh nghiệm trong công tác tuyển chọn năng khiếu. Thông thường, Ban huấn luyện tiến hành tuyển chọn các VĐV khi còn rất nhỏ, mới bắt đầu học lớp 2, lớp 3 (tức chỉ 8, 9 tuổi).

Cách thức tuyển chọn VĐV năng khiếu được thực hiện theo chu kỳ của Hội khỏe Phù Đổng và các em được chọn sẽ là lực lượng nòng cốt để tranh tài tại ngày hội thể thao học đường này. Mỗi năm, bộ môn Đá cầu Đồng Tháp thực hiện 3 đợt tuyển chọn VĐV. Sau mỗi đợt, các em được tuyển chọn sẽ tập các động tác căn bản, kỹ năng chơi cầu. Thời gian này, VĐV sẽ được bố trí thi đấu nội bộ để Ban huấn luyện kiểm tra, đánh giá và sàng lọc lực lượng. Tổng kết 3 đợt như thế, mỗi năm đội đá cầu Đồng Tháp chọn ra được khoảng 30 VĐV triển vọng.

Hiện tại, đá cầu Đồng Tháp được từng HLV có kinh nghiệm phụ trách huấn luyện riêng biệt ở 3 tuyến: năng khiếu, trẻ và đội tuyển. Trước khi thi đấu, HLV cũng cho một số chân cầu trẻ cùng tham gia tập luyện và thi đấu cùng với các VĐV đội tuyển, qua đó các VĐV trẻ sẽ có kinh nghiệm và tiến bộ nhanh hơn, đồng thời các VĐV trẻ này cũng làm lực lượng kế thừa một cách tốt nhất cho các đàn anh.

2.2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả công tác đào tạo VĐV đá cầu tại tỉnh Đồng Tháp

2.2.1. Nâng cao trình độ chuyên môn cho lực lượng HLV

Công tác bồi dưỡng và nâng cao về trình độ chuyên môn cho đội ngũ HLV có phẩm chất chính trị, vững về tư tưởng, giỏi về chuyên môn nghiệp vụ là một yêu cầu cấp bách. Hiện tại, lực lượng HLV đá cầu của Đồng Tháp hầu hết chưa ai có trình độ sau đại học, nên khả năng nghiên cứu khoa học, vận dụng các kiến thức khoa học vào trong

công tác huấn luyện còn hạn chế, dẫn đến hiệu quả huấn luyện không mang tính bền vững. Chính vì vậy, lãnh đạo ngành TDTT Tỉnh nên quan tâm tạo điều kiện thuận lợi để lực lượng HLV được học tập nâng cao trình độ chuyên môn. Đồng thời, cũng tạo điều kiện cho các HLV tham gia các khóa học, bồi dưỡng nâng cao trình độ và cập nhật những kiến thức mới nhất về công tác huấn luyện.

Song song đó, nên thường xuyên mời các nhà khoa học đầu ngành TDTT về tập huấn, trang bị các kiến thức chuyên môn nhằm giúp các HLV tiếp cận được các kiến thức mới, khoa học áp dụng vào công tác huấn luyện của mình.

Bên cạnh việc xây dựng lực lượng HLV có chất lượng thì cũng cần phải đảm bảo về số lượng với tỷ lệ HLV/VĐV một cách hợp lý và khoa học. Làm sao đảm bảo hài hòa, không để một HLV đảm trách quá nhiều VĐV và ngược lại.

2.2.2. Thành lập các cơ sở vệ tinh

Hiện tại, các địa phương như thị xã Hồng Ngự, huyện Thanh Bình, huyện Cao Lãnh đang sở hữu HLV có trình độ chuyên môn cao, từng là tuyển thủ quốc gia, đồng thời tại các đơn vị này cũng có cơ sở vật chất tương đối tốt. Vì vậy, nên thành lập các điểm tuyển chọn cũng như đào tạo VĐV năng khiếu tại chỗ ở các huyện thị. Qua đó dễ phát hiện được nhiều VĐV năng khiếu, đồng thời thuận lợi cho công tác đào tạo VĐV tại chỗ, làm đầu mối cung cấp VĐV năng khiếu có chất lượng cho tỉnh.

2.2.3. Tăng cường các điều kiện đảm bảo

Tiếp tục củng cố và hoàn thiện cơ sở vật chất sẵn có, đồng thời tăng cường mua mới để đáp ứng nhu cầu huấn luyện và đào tạo VĐV trước mắt và lâu dài.

Cấp phát các trang thiết bị tập luyện và thi đấu đảm bảo chất lượng một cách kịp thời cho HLV và VĐV theo chế độ quy định. Cải tiến và trang bị các dụng cụ, phương tiện tập luyện và thi đấu hiện có nhằm đáp ứng yêu cầu và sự thay đổi của hệ thống luật trong từng giai đoạn.

Tạo môi trường sinh hoạt và học tập tốt cho VĐV, đảm bảo chế độ dinh dưỡng, sinh hoạt, đặc biệt là chế độ tiền trợ cấp và đãi ngộ phải tương xứng và phù hợp với từng đối tượng để các VĐV có thể yên tâm tập luyện và cống hiến.

2.2.4. Ứng dụng khoa học và công nghệ vào công tác huấn luyện

Chú trọng đầu tư cho đào tạo các kỹ thuật viên,

cán bộ y học TĐTT, đồng thời mua sắm trang thiết bị chuyên dụng phục vụ cho công tác kiểm tra, đánh giá và phục hồi sức khỏe cho VĐV.

Tăng cường phối hợp với các cơ sở y tế trên địa bàn tỉnh nhằm nâng cao công tác chuẩn đoán, cũng như chữa trị chấn thương cho VĐV.

Sử dụng các loại thuốc, thực phẩm chức năng một cách khoa học, đúng danh mục cho phép, nhằm nâng cao thành tích thể thao và hiệu quả trong công tác đào tạo VĐV.

Bên cạnh đó, thường xuyên ứng dụng các thành tựu khoa học và công nghệ trong việc trang bị phương tiện dụng cụ tập luyện và thi đấu phù hợp.

2.2.5. Chuẩn hóa các nội dung, tiêu chuẩn tuyển chọn một cách khoa học

Đề có được một VĐV có chất lượng, ngoài quá trình đào tạo thì công tác tuyển chọn năng khiếu ban đầu là cực kỳ quan trọng. Thời gian vừa qua tại tỉnh Đồng Tháp, việc kiểm tra tuyển chọn VĐV theo hệ thống tiêu chuẩn khoa học chưa được áp dụng, mà chỉ tuyển chọn dựa trên kinh nghiệm của HLV là chủ yếu. Thực tế trên đã gây không ít khó khăn cho quá trình huấn luyện, bỏ sót tài năng và lãng phí thời gian đào tạo.

Vì vậy, để lựa chọn được một cách chính xác những VĐV có năng khiếu, tránh bỏ sót tài năng cũng như tránh lãng phí thời gian đào tạo, bộ môn Đá cầu cần nghiên cứu xây dựng hệ thống các tiêu chuẩn tuyển chọn một cách khoa học. Trong đó, cần phải xem xét một cách toàn diện, khoa học dựa

trên nhiều yếu tố: hình thái, chức năng sinh lý, tâm lý, thể lực, kỹ chiến thuật...

3. Kết luận

Kết quả nghiên cứu thực trạng công tác đào tạo VĐV đá cầu tại Đồng Tháp cho thấy:

- Phong trào môn đá cầu tại tỉnh Đồng Tháp là tương đối mạnh, với nhiều đối tượng nhân dân yêu thích tham gia tập luyện và thi đấu, đặc biệt là học sinh và sinh viên. Hệ thống nhiều giải thi đấu môn đá cầu từ trường học, cấp huyện cho đến cấp tỉnh cũng được tổ chức thường xuyên mỗi năm, từ đó tạo hiệu ứng phát triển mạnh phong trào tập luyện và thi đấu môn đá cầu trên địa bàn.

- Đội ngũ HLV của tỉnh tương đối đảm bảo cho công tác tuyển chọn và đào tạo VĐV đá cầu, họ hầu hết xuất thân từ VĐV cấp cao nên có nhiều kinh nghiệm.

- Công tác tuyển chọn và đào tạo VĐV đá cầu tại tỉnh Đồng Tháp được tiến hành bài bản, với sự điều hành của những HLV giàu kinh nghiệm xuất thân từ VĐV cấp cao.

Qua kết quả đánh giá thực trạng đã đề xuất được một số giải pháp nâng cao công tác đào tạo VĐV đá cầu tại tỉnh Đồng Tháp như cần nâng cao trình độ chuyên môn cho lực lượng HLV, thành lập các cơ sở vệ tinh để tuyển chọn và đào tạo VĐV tại các huyện thị, tăng cường các điều kiện đảm bảo, ứng dụng khoa học và công nghệ vào công tác huấn luyện, chuẩn hóa các nội dung và tiêu chuẩn tuyển chọn một cách khoa học./.

Tài liệu tham khảo

[1]. Báo điện tử Thể thao Việt Nam (09/03/2016), “Kỷ lục gia huy chương vàng đá cầu: Nguyễn Tuyết Cường”, <http://thethaovietnam.vn/cac-mon-khac/ky-luc-gia-hcv-da-cau-viet-nam-nguyen-tuyet-cuong-372-171873.html>.

[2]. Phước Lộc (2014), “Đồng Tháp: Mũi nhọn đá cầu”, *Tạp chí Thể thao*, (số 17 (09/2014)).

[3]. Phước Lộc (2015), “Đào tạo VĐV kế thừa cho môn đá cầu”, *Báo Đồng Tháp online*, http://www.baodongthap.com.vn/newsdetails/1D3FE188D15/Dao_tao_van_dong_vien_ke_thua_cho_mon_da_cau.aspx.

[4]. Phước Lộc (2015), “Đá cầu Đồng Tháp - Một năm nhìn lại.”, *Báo Đồng Tháp online* http://www.baodongthap.vn/newsdetails/1D3FE189E7A/Da_cau_Dong_Thap_mot_nam_nhin_lai.aspx.

SOLUTIONS TO ENHANCE THE TRAINING OF SHUTTLECOCK ATHLETES IN DONG THAP PROVINCE

Summary

The research result shows the reality of shuttlecock movement, shuttlecock coaches, the recruitment and training of shuttlecock athletes in Dong Thap province; thereby it helps adjust plans of training shuttlecock athletes subject to the local conditions. Also, some solutions are suggested to enhance the training of shuttlecock athletes in Dong Thap province.

Keywords: reality, solution, training, shuttlecock athletes.

Ngày nhận bài: 05/9/2016; Ngày nhận lại: 27/10/2016; Ngày duyệt đăng: 13/3/2017.